

Zápis

Z obhajoby disertační práce paní PhDr. Evy Bendové
konané dne 24. 9. 2011

Přítomní: prof. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc., prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc., prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc., prof. PhDr. Roman Prahel, CSc., PhDr. Eva Bendová

Předseda komise prof. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc. Zahájil obhajobu a vyzval školitele, aby představil kandidátku přítomným. Dizertační práci považuje za dobře strukturovanou a živě napsanou a vřele ji doporučuje k obhajobě.

Kandidátka PhDr. Eva Bendová přiblížila komisi teze, strukturu a metodologický rámec své práce. V několika bodech představila přítomným obsah práce a zdůvodnila její koncepci tvořenou třemi oddíly, jež řeší fenomén kavárny z různých úhlů pohledu. Z obsáhlé heuristické základny a archivního průzkumu čtyř metropolí (Praha, Vídeň, Berlín a Paříž) vyplynuly otázky o povaze modernity a veřejného prostoru, jejíž interpretaci se věnuje první oddíl práce.

Druhý oddíl zkoumá kulturně historický význam instituce kavárny a poslední navazuje uměnovědnou analýzou konkrétních kaváren v daných metropolích. Kandidátka zmiňuje sociologii prostoru Martiny Löw (2001) jako svůj inspirační zdroj. Pokouší se zmapovat typologii kaváren podle provozu a vlivu na společnost moderní doby.

Poté oponenti prof. PhDr. Roman Prahel CSc. a prof. PhDr. Petr Wittlich CSc. přednesli závěry svých posudků, v obou případech pozitivních, doporučujících, vytýkajících kandidátce pouze dílčí (gramatické transkripce atd.) detaily práce.

Oponent prof. PhDr. Roman Prahel CSc. ocenil vyzrálost a

originalitu práce, neboť v domácí literatuře nebylo téma dosud náležitě zpracováno. Vyzdvihl rovněž snahu autorky o důsledné ujasnění teoretických pojmů svázaných s aspektem modernity, byť se mu jeví v daném kontextu poněkud obsáhlá a nejednoznačná, což ovšem reflektuje obecnější povahu potíží s fenoménem modernity.

Následně otevírá otázku národnostního pozadí vzniku kavárny Corso jako možné reakce na působení Slavie a jejího vlivu pro iniciaci kavárny v Obecním domě a táže se, kde se v Praze scházela německá intelektuální a umělecká společnost. Soustavnější výzkum, by si dle oponenta rovněž zasloužily významové souvislosti pojmu bohémy s ohledem na lokální prostředí.

Oponent prof. PhDr. Petr Wittlich CSc. vidí hlavní přínos zvoleného tématu v rozšíření úhlu pohledu, který tak dává vyniknout jevům, jež by jinak nebyly čitelné. Obsahové řešení s teoretickou, kulturně historickou a umělecko historickou částí považuje za uspokojivé řešení s ohledem na odlišné preference potenciálního čtenáře. Oceňuje detailní znalost materiálu a reálií, přičemž by uvítal srovnání se surrealistickou zálibou v interiérech typu pařížské Gare de Lyon, zcela odlišných od modernistických kaváren. Uvádí několik postřehů k otázce prostoru v modernismu, s konkrétními příklady (kavárna Juliš, jako model interiéru otevřeného ven) a sociálně psychologickými přesahy typologie otevřeného či uzavřeného prostoru kaváren a jejich klientely.

Kandidátka reagovala na podněty oponentů věcně, zmínila kavárnu Continental, kde se scházeli redaktoři pražských německých deníků, naproti café Corso, dále Central a Edison. Centrem německého intelektuálního života byly nepochybně pražské Příkopy a okolí – podle pramenů bývalo v tamních podnicích i 200 hostů současně, nicméně prameny určují i limity bádání.

To se týká také kavárny Montmartre jako centra pražské bohémy. V českém prostředí převládá marxovská definice bohémy – jako nepracující. Zmínila Helmuta Kreuzera, který se věnoval pojetí kaváren jako prostoru tvůrčí zahálky, z českých badatelů literárního historika Miloše Pohorského. V letošním roce vyjde sborník s dobovou fotografií salónku Chat Noir v Monmartru z archívu Národního muzea.

V následující diskusi školitel prof. Švácha navázal odkazem na publikaci o bytech surrealistů (samotné téma kaváren v surrealismu nebylo dosud zpracováno), prozrazující typovou nevyhraněnost členů hnutí vyjma odporu vůči funkcionalismu. Prof. Wittlich následně debatu vypočítal s tím, že charakter prostoru kavárny v posledku určují hosté a vyzval komisi k tajnému hlasování.

Výsledky tajného hlasování:

Komise navrhuje udělit titul doktor (Ph.D.)

Dne 24. 9. 2013 zapsala Mgr. Michaela Ivaniškinová